

Szám.

é szolgál
gyermek.
egy kissé
az ember.
rását egy
czukor-
t, hogy a
dája dol-
agy leült
ról nézte
da szán-
figurákat
tek ezu-
ét. Csak
n a köz-
kapta az
eánszky
en Irmí.
és szer-
nek már
a meg-
Gyula.
icske ne
küldjétek
s lehetsz
nehány
n tiszte-
il veszem
ban.

S

ára.

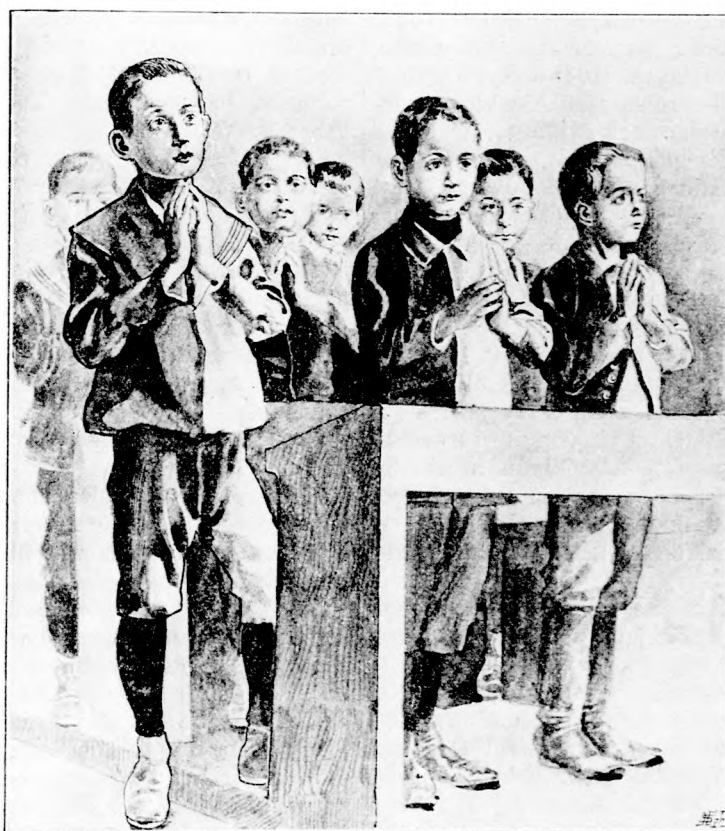
eledvén.
kiknek
edjenek
ujítani.
ildhető.

:
ona.

postai-
ivatalá-
54. sz.,
vatala.

KIS KÖNYV

Szerkeszti Forgó bácsi.

IMA. (Lásd a 195. lapon.)

LXIII. köt. 13. szám. Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil. 1902. szeptember 28-án.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

KOSSUTH LAJOS — — ÉS ÉN.

Irta Forgó bácsi.

(Folytatás.)

III.

A városházán és az állomáson.

EMLÉKEZETES esztendő nekünk magyaroknak a boldog reménységtől sugárzó 1848. a nemzeti ébredés esztendeje; s épp oly emlékezetes örök időkre a magyar szabadság-harcznak éve: a sötét boruban, az elhullott hős-vérnek pirosuló fényében, a gyászban és könnyüben lehanyatlott 1849.

Hogy az amugy is már izzó lelkesedést még inkább fokozza, 1848-nak nyarán s őszén városról-városra járt *Kossuth*, s szolt előbb a tanács-házának gyűlés-termében az u. n. értelmiséghez, azaz: a műveltebb osztályhoz; majd a városház udvarán vagy főtérén egybe-sereglett néphez: amott is, emitt is gyújtó erővel.

Igy történt ez Nagy-Abonyban is, ahol másod-izben hallottam ezt a hasonlíthatatlan szónokot. Még előtte való évben azért járt itt nálunk, hogy meghitt körben, velünk együtt esőndes, jó kedvvel üljön családi ünnepet. Most pedig azért jött, hogy lángoló beszéddel buzgalomra serkentse Magyarhon népeit, felszólítván azokat a fegyverkezésre; hogy minden erővel álljon ellen, s tegye össze minden tehetségét a már-már készülődő ellenség vissza szorítására.

Ott kuksoltam az abonyi tanács-terem öblös kályhájának papirosokkal tele gyűrt kuczkójában, ahonnan nem mertem elő bujni, mert engem kis süvölvényt ugyancsak kikergettek volna onnan, a vének tanácsából. De midőn ott a zöld asztal élén azt harsogtatta *Kossuth*, akkor már az ország kormányzója, hogy a haza öregje-ifja kardot kössön, puskát ragadjon! — az én 12 éves szívemben akkora lobbot vetett a hazafiság, hogy azon töprengtem: honnan szerzek én nekem való gyerek-kardot és

gyerek-puskát, hogy neki vágjak németnek, horvátnak. Mert a bécsi udvari párttól felbujtatott testvér-nemzet, a horvát is ránk készült törni s már is hire érkezett a bács-megyei rácz népességü Verbász és Szt. Tamás felől védtelen magyar asszonyokon és gyermekeken elkövetett egy-egy hajmeresztő vérengzésnek.

Hajh, de mehetnékem volt! Csak ott lehetnék én is az elsőik között, akik a német és horvát ellen megvédelmezik a magyaroknak igazát!

De bizony az én karom gyöngye volt még a kardra, a nehéz katona-puskát meg a két kezemmel is csak nehezen bírtam emelni. Istenem, hogy lehetne huszonnégy óra alatt izmos legényvé fejlődöm? Mert mentül tovább szolt *Kossuth*, annál forróbb lett az én vágyam. Tehetetlenségem, gyermeki voltom tudatában mi egyéb tehetett tőlem? ... Sirtam. Sirtam a meghatottságtól, a keserüségtől s a lelkesedéstől.

De sirtak az öregek is. Egymás nyakába borulva zokogtak apáink, míg a boldog legény-sorban levők, a fegyver-fogható ifjuság vállon vitte ki a kormányzót a nép elé a városház udvarára.

Ott elejébe rohantak mind vegyesen: emberek, asszonyok, gyermekek és leborultak előtte s könyezve csókolták a ruhája szélét.

Nem volt az az áldozat, amelyet még a legszegényebbe is örömmel ne tett volna le a haza oltárára, amint hogy az egész nemzet: ur és pór, amaz aranyait s drága ékességeit, ez kevéske filléreit ne ajánlotta volna fel a szabadságért.

Midőn a hosszú kocsis-sor kifelé vonult az azóta megnyílt vaspálya állomásához: én egy szökéssel ott termettem a kormányzó hintájának állókáján, hátul.

Már-már azt képzeltem, hogy amire le szállunk, engem tesz meg test-örző huszárnak a kormányzó ... midőn egyszer csak nagyot rándít rajtam az én Andrássy Náczi barátom, mert hogy az övék volt az a »kolesz«, melyben *Kossuth* Lajos ült.

Gyorsan gurult a hintó, de én még gyorsabban gurultam a sűrű porba, s ott henteregtünk mind a ketten: Náczi is, én is, és ugyancsak össze-kevertük az ünneplő ruhánkat. Közben persze a kocsis-sor eleje gyorsan haladt a vasut felé, s még ma is csodálkozom rajta, hogy az utána következő fogatok le nem gázoltak mind-kettőnket.

— No Náczi! Már most se nekem, se neked, mondám, miközben nyögve tápázkodtunk föl ketten az ut porából. Hegyibe még csuffá is lett a ruhánk, sőt az én ujdonat-uj nadrágom térdben repedt ketté.

— Hát itt maradjunk? dohogá Náczi. Hiszen már nagyon elmaradtunk! A Kostyán János bácsiék portáját is elhagyták, mi meg ne lássuk elutazni *Kossuth* Lajost?

És a helyett, hogy veszekedtünk, vagy tán még hajba is kaptunk volna: egyet gondoltunk s a hintók, csésák és fakó szekerek után iramodtunk, hát ha még utól érhetnénk. Jó futós gyerekek voltunk s lihegve bár, de abban a pillanatban értünk az állomásra, midőn Czegléd felől megérkezett a vonat, hogy Szolnok felé vigye a kormányzót.

Ott fogták körül a város előkelőségei s ott hullámozott a nép.

Még most is hallom az ő biztató szavait, melyeket a sokasághoz intézett:

»Nem köll félteni a magyart!« kiáltá.
»Nem lesz baja a magyarnak!«

S utána zugták valamenyen: »Ugy legyen! Ammen!«

Egy éles fütty s a vonat megindult.

A kormányzó soká lengeté ki a szakasz ablakából az ő fekete-strucztollas kalapját. A mozdony tüszkölését s a vonat dübörgését tulzugta a nép bucsuzó szava:

»Éljen *Kossuth*!«

(Befejezése a következő számban.)

I M A.

— Az iskolai év kezdetére. —

(Képpel a czímlapon.)

*Mi Atyánk te! Szent ez óra,
Uj munkába kezdünk bele,
Mi Atyánk te! Legyen velünk
Aldott szived szeretete.*

*Mi Atyánk te! Erősítsd meg
Gyöngye karunk, gyöngye vállunk.
Mi Atyánk te! Vezess minket,
Indulásra készen állunk.*

*Uj az ösvény, melyre lépünk,
Irányíts, hogy ne tévedjünk,
Hogy a célhoz elérhessünk,
S ne hiába reménykedjünk.*

*Mi Atyánk te! Hajolj hozzánk.
S világítsd meg elméinket,
S hogy a siker biztos legyen,
Ottalmadba te vegy minket!*

*Terítsd ránk védő szárnyad,
Hogy közöttünk béke legyen,
Hogy a munkánk csendbe folyjon,
Csendbe, rendbe, békességben.*

*Hullasd miránk szent malasztod,
És emelj magadhoz minket,
S áldd meg Urunk, próbálkozó,
Jóra törő miveinket.*

*S áldjad meg a vezetőket,
Áldjad meg e magvetőket,
Nehéz, sulyos munkájukban,
Elernyedni ne hagyj őket.*

*Virág nőjjön minden magból,
Amit az ő kezük hintett,
S borítsa bé illatával,
Fejledező sziveinket!*

Roboz Andor.

Kivesző-félben lévő állatok. Vannak állatok, melyeknek bizonyos országokban ma-holnap csak emléke fog már fenn-maradni. Így Angolországból eltűnt a medve, a farkas, a vad-disznó és a hód. Ez utóbbi állat máshol is rendkívül fogyóban van, nálunk pedig teljesen kiveszett. Franciaország némely vidékén még elő fordul elvétve, de csak-hamar onnan is teljesen ki fog pusztulni.

Az európai madarak közül különösen a bibicz az, mely rohamosan fogy. Rövid idő múlva még hir-mondónak sem fog belőle maradni. Tollait díszítésre, tojásait konyhai és ipari célokra használják fel, a menyinyiben megkeményített fehérjéből apró cse-cse-becsét, különösen apró pipát és szivar-szopókat gyártanak. A tajtékot pótolják vele.

Algériában a strucz-madár van kiveszőben. Tollai végett pusztítják lelketlen kapzsisággal.

Az elefánt is kihal ma-holnap, annyira vadásszák agyaráért. Évenként mintegy 40.000 darabot ölnek meg. Ha így folytatják, harmincz év múlva csak a muzeumokban lesz elefánt.

Ritkul a teve is, pedig ez egyike a leg-hasznosabb állatoknak. A sivatag lakói számára szinte nélkülözhetlen.

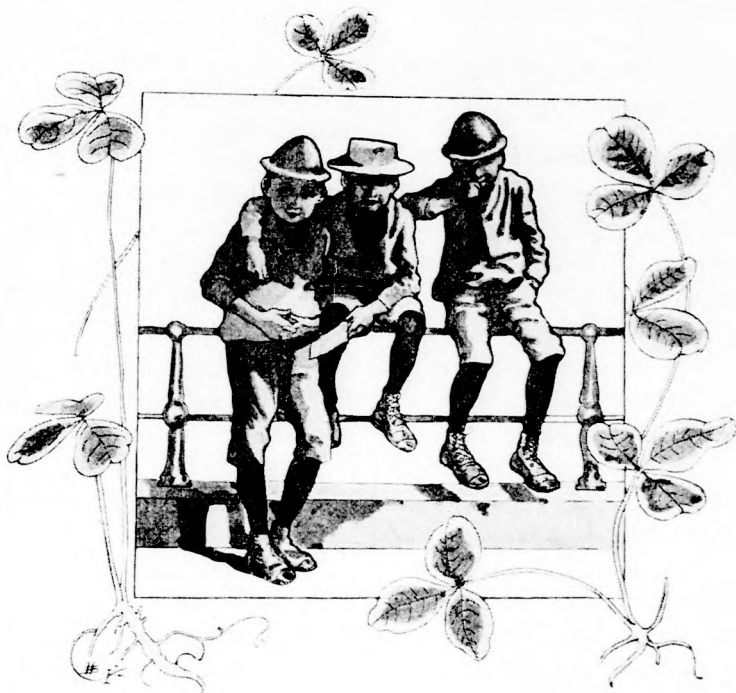
Hogy mivel fogják ezeket a hasznos állatokat pótolni? — ez olyan kérdés, melyre ma még nem lehet válaszolni. De talán soha sem is lehet, mert vannak közöttük, melyek valóban pótolhatlanok.

*

A méhek ellensége. A méhnek egyik legveszedelmesebb ellensége a ló-darázs. Kilesi, hogy mikor száll a méh virágra, vagy mikor tér mézzel megrakodva a kasha vissza, és ekkor valamely rejtett helyről olyan hirtelen rohanja meg, hogy a szegény állatnak nincs ideje a menekülésre. A ló-darázs annyira szereti a mézet, hogy olykor még a kaptárba is benyul utána. Aki méheket tenyészt, az ne töltsön meg a közelben ezt a veszedelmes rablót. Fészkére persze nehéz ráakadni. De mégis megtalálhatjuk, ha megfigyeljük, merre viszi haza zsákmányát. Ám vigyázzunk, ha meg akarjuk támadni, mert szurása igen fájdalmas. Fulánkja nem szakad ki és így szurása hosszú ideig sajog. A ló-darázs fészkének szétrombolására a kora reggeli vagy késő estvéli idő a legalkalmasabb.

HÁROM PAJTÁS.

Három pajtás együtt jár-kei,
 Nap-keltétől nap-nyugvásig
 S így az időt együtt lopja
 Egyik épp ugy, mint a másik.
 Együtt lopja télen, nyáron,
 Együtt bizony mind a három.

Iskolába hív az óra...
 S el is indul mind a három.
 Am a nap-fény csalogató
 S madár szól a lombos ágon.
 Madár szól a lombos ágon,
 Azt hallgatja mind a három.

Téli szél fúj. Szól az egyik:
 »Ma tán menjünk iskolába!«
 Szól a másik: »Sima jég van,
 Jó idő a koresolyára.
 Jégre vágyom minden áron«...
 S együtt indul mind a három.

Évek jönnek, évek múlnak
 És a három együtt jár még;
 Am a kedvük nem a régi,
 Arcaikon sötét árnyék.
 Sötét árnyék télen, nyáron,
 Mert hát éhes mind a három.

Tudományról, mesterségről,
 Biz' ök hárman mit se tudnak.
 Járnak-kei nek, kenyérhez ám
 Ott se jutnak, itt se jutnak...
 S mint a virág letört száron,
 Ugy tengődik mind a három.

Hogy az időt együtt lopta
 Bánja bezzeg mind a három,
 Most már bizony nem nevetnek
 Könyveken és iskolákon,
 S okul bár a késő káron,
 Boldogtalan mind a három.

Andor diák.

A TRANSZVÁLI KIVÁNDORLÓK.

— Regényes rajz a búrok életéből. —

(Számos képpel.)

Irta Mayne-Reid. Francziából fordította Hegedüs Pál.

(Folytatás.)

XII. A csecsek támadása.

ACSECSE rovar neve már nem ismeretlen Európában, mióta Livingstone és Stanley Dél-Afrikának erről a csapásáról munkáikban megemlékeztek.

A *csecse* a közönséges légynél alig nagyobb, de csipése a szarvas-marhára és házi-állatokra halál-hozó. Az utóbbiak közül csupán a szamár és öszvér viseli el. A vad-állatot, mely a *csecsektől* ellepott vidéken él, csak zaklatják, de csipésétől nem betegszenek meg. A természet-tudósok, akik ezt a rovar *glossinia morsitans*nak nevezték el, még nem tudták megmagyarázni azt a különös jelenséget, hogy a *csecse* fulánkja ezeknek az állatfajoknak nem árt, míg kutyára, lóra és juhokra, általában pedig minden házi-állatra, halálos.

A *csecse* szó hallatára Piet és Hendrik megértették a vee-burok hirtelen elindulását. A tábort bizonyosan hirtelen rohanták meg a mérges legyek és a szárnyas ellenségtől csak futva lehetett menekülni.

Lajos tehát nem volt kénytelen vele, hogy barátainak egyéb magyarázatokat is adjon.

Egyéb iránt ime, mi történt? Alig egy órája, hogy a csecsek támadását a táborban észrevették. Néhány nappal az előtt, hogy a mována alatt tábort ütöttek, a vee-burok megvizsgálták a szomszéd erdőket és bozótokat, a nélkül hogy gyanus dolgokra találtak volna. Öt percig sem időztek volna

a mována alatt, ha csak *egy* ilyen legyet is vettek volna észre.

A szerencsétlenség mennykő-csapásként érte a tábort. Addig, a Van Dorn család kivételével, melyet Piet távol-léte aggasztott, mindenki jó-kedvű volt, mert a bivalyok leterítése bőséges ételmezt juttatott a karavánnak. Az előző nap riadalmát a vele járt haszonért hamar elfelejtették. A hus épp kapóra jött, hogy az elveszett juhokat pótolja. Úton ennyi ember ételmezéséről gondoskodni, nem csekély földadat. A vadászok ügyességére számítottak ugyan, de a Karrun való átvonulás-közben ritkán jött vad puska-lövésnyire és e miatt az élelem-készlet megfogyott. A bivaly-öldökléstől az élés-kamra megint megtelt.

A bolyongó gyarmat három legfontosabb személyének vezetése mellett minden kivándorló munkához látott. Az agyonlőtt állatokat megnyuzták, feldarabolták és a táborba roppant sok húst vittek. A legjobb darabokat vékony szalagokra vagdalták és a fákra akasztották, hogy *biltong* legyen belőlük.

A *biltong* Dél-Afrikában úgy készül, mint a mexikói *tasajo* és a dél-amerikai *sarki*. Bár mily néven nevezzék is, ez a szárított hus nagy szolgálatot tesz oly országokban, ahol a só elég ritka, olykor nem is található fény-üző ezikk.

A hosszú *biltong*-füzérék, melyek nagyon hasonlítanak a kolbász-sorokhoz, a napon száradnak, melynek sugaraitól lassankint olyan színűre válnak, mint a régi mahagóni-fa.

Enek a sok husnak köszönhető, hogy a tegnapi vacsora valóságos lakoma volt. A természetek kunyhóiból készített kemence

lehetővé tette, hogy sokféle sültet találjanak fel és hogy a bölények legizletesebb részét: a nyelvét, a pákozok kedvelt ételét, mártásban készítsék el.

A reggeli épp ily gazdag volt, de senki sem nyult hozzá. Van Dorn Piet volt az egész karaván kedvence és hosszú távolléte miatt azon aggódtak, hogy tán valami szerencsétlenség érte. És nem csak a Lajos hugának szemei voltak kisírva, úgy hogy Katrinka szomorúsága fel se tűnt. Az órák teltek a nélkül, hogy a távol-levő vissza tért volna. A nyugtalanság növekedett és akkor volt legnagyobb, midőn Lajos vissza térése egyszerre végét vetette.

Hogy egyedül látták vissza térni, az első pillanatban azt hitték: rossz hírekkel jön. A főnök szilárd jellemének ellenére elsápadt; Van Dorné csak dadogott, mikor azt kérdezte Lajostól, hogy hol hagyta Hendriket és Pietet. Katrinka azt hitte, minden elveszett és Rychie karjaiba dobta magát. A fiatal leányok könnyei össze folytak.

De minden tisztázódott. Lajost nem sokára szűk körben egész csapat kivándorló vette körül, akik szenvedélyes érdeklődéssel hallgatták az elbeszélését. Lajos részleteivel nem tudtak eltelni és tiszser is ismételtették vele az elbeszélést, mert Piet barátai nagyon büszkék voltak az ő hőstetteire. A főnöknek szerencsét kívántak; Van Dornénak bókokat mondtak. Van Dorné, akinek elég ereje volt fájdalmas könnyeinek vissza-tartásához, most örömeiben sirt; és mind-addig könnyezett, míg Lajos, mint hallgatóságának ura, gyönyörködve beszélt és Piet bátorságát magasztalta, ami testvérét, Katrinkát, akit a veszedelmek gondolata, melyek a főnök fiát fenye-

gették, egészen érzékenyített, nagyon levert.

Egyszerre zúgás szakította félbe a beszélőt. A *csecse* zümmögése olyan volt, mint a sivitó, szaggatott fütty. A barna színéről és sárga csikos potroháról felismerhető légy Lajos lova körül röpködött. Hosszu szárnyai lebegtek, mint ha a helyet kereste volna, hová szurja a fulánkját.

Abban a hiszemben, hogy Lajos hozta magával és hogy ez az egyetlen a környéken, mindenki üldözőbe vette a *csecset*. Kalapokkal és zsebkendőkkel iparkodtak megfogni, ami délben kellemetlen vállalkozás volt. A meleg a *csecset* felizgatja és ilyenkor lehetetlen megfogni.

A légy jobbra-balra röpködött; mint ha az a sajátsága lett volna, hogy mindenütt jelen legyen. Ugy zümmögött, mint ha a vesztére török erőködéseit gunyolni akarta volna. Minden kar fenyegette, de egy sem bírta elérni.

Arra az elkerített helyre röpült, ahol a szarvas-marha legelt, és az üldözők kimondhatatlan rémületükre nem egy, hanem tíz, száz, talán ezer legyet vettek észre, melyek a gulyát támadták meg.

— A *csecsek!* kiálták a szerencsétlen burok. El vagyunk veszve!

Ez a kiáltás járt szájról-szájra és az a zür-zavar következett rá, mely Pietnek és össénének feltűnt. (Lásd a képet a 200. lapon.)

Nem sokára szomorú valóság lett, hogy a legyek nem csak a fejös teheneket és borjaikat, hanem az ökröket is megtámadták. Sőt a kutyaikat is megkinozták. A szegény állatok hasztalan iparkodtak fogaikkal az őket marcangoló férgeket megkapni. Testükbe haraptak, a földön hen-

teregtek és dühükben üvöltöttek, a nélkül hogy szabadulni tudtak volna tőlük. Tágra nyitott szájukkal, mely hegyes fogakkal volt fölfegyverezve, csak a levegőt kapdosták.

— Szaporán! kiáltá Van Dorn Jan az indulást sietve előkészítő eseményeknek. Mentől előbb menekülnünk kell! Siessetek!

Abban a reményességben, hogy a gulyából mentől többet fognak megmenteni, az állatokat összegyűjtötték, mi alatt a rájuk fenekedő legyeket zsebkenővel igyekeztek elkergetni.

Az elfoghatatlan ellenség ellen való küzdelem folyamán Piet megérkezését nem ünnepezték meg. De Van Dornné gyöngéden szívére ölelte a fiát; Rychie és Anni legalább vagy tizszer csókolták meg szeretett testvérüket. Katrinka érzékenyülve tekintett Pietre és sokat mondó kéz-szorítással üdvözölte, míg

Blom Hans és Rynwald Klaas kevés szóval fejezte ki örömét, hogy sértetlenül látja viszont.

És ezzel vége volt. A jelenlegi körülmények az egész csapatnak dolgot adtak és a köszöntgetéssel nem lehetett időt vesztegetni. Piet és Hendrik fölajánlották segítségüket a munkásoknak.

Az edényt gyorsan a szekerekre rakták és a karaván nem sokára készen állt az indulásra. De hát merre menjenek?

A főbbemberek hamarosan tanácsot tartottak. A különféle indítványok tanulmányozására, megbeszélésére nem volt idő. A vélemények megoszlottak.

Némelyek azt ajánlották, hogy ugyan-abbaz irányban haladjanak tovább; de akkor a folyó mentén fölfelé kellett volna menniök, már pedig annak árnyékos partjain más rovarok tanyázhat-

... AZ A ZÜR-ZAVAR KELETKEZETT, MELY PIETNEK FELTÜNT. (Lásd a 199. lapon.)

nak, melyek a megkezdett pusztitást csak növelnék. Minek fussanak a mována alól, ha az ellenségtől, melyet alatta találtak, nem távolodhatnak el?

(Folytatása következik.)

INNEN-ONNAN.

Medve-köröm. Ha megnézik valamely magyar ezredhez tartozó katonának a kabátját, akkor ennek ujján medve-köröm alakú diszt fogtok látni. Ez nem csak arra szolgál, hogy meg lehessen a magyar ezredet az osztráktól különböztetni; e jelvényhez nevezetes történeti esemény fűződik. Mária Terezia királyné idejében, Nagy Frigyes porosz király háborút indított az osztrák birodalom ellen. E háboru folyamában történt, hogy az egyik magyar ezred hat porosz ezreddel ütközött meg. A magyar győzött. Ezzel eldőlt a csata sorsa. A királyné ennek emlékére rendelte el a medve-köröm viselését, amelynél a

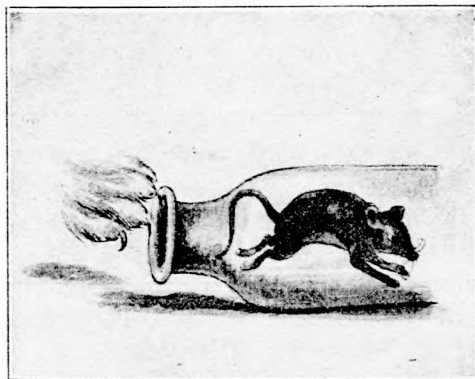
vízszintes vonal a hős magyar és a hat merőlegesen futó vonal, a hat porosz ezredet jelenti.

*

A fiakker szó eredete. Alig lesz köztetek egy is, aki ne hallotta volna már a »fiakker« szót, de azt alig ha tudjátok, hogy honnan származik ez a szó. Párisban élt egy *Fiacre* (ejtsd: Fiákr) nevű, igen jámbor életű, később szentté is avatott pap, aki különösen a bér-kocsisokkal tett sok jót. Mikor meghalt, háza előtt rendkívül sok bérkocsis jelent meg a fogatával, hogy jól-tevőjüket ingyen szállítsák ki a temetőbe. Temetése után gyűlést tartottak a bér-kocsisok s elhatározták, hogy fogataikat, a szent férfi emlékére, Szent Fiacre kocsijainak fogják ezentul nevezni. Ebből származik a mai fiakker szó.

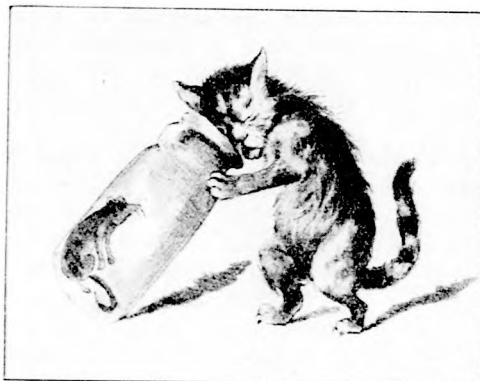
CZICZA-KALAND.

*Szedte-vette egérkéje,
Még mi nem jut az eszébe!
Hogy a czicza ne chessék belőle,
Keskény szájú üvegbe fut előle.*

*Am a czicza, az se rest,
Utána nyul egyenest.
De elérni mind-hiába akarja,
Nagy dühében csak a fejét vakarja.*

*Meg kell kapni valahogyan!
Csak azt tudná, vajon hogyan?
Az üveget fölemeli szeméhez,
Am az egér csöpp félelmet sem érez.*

*Persze, hogy így ki nem hull,
A cizca meg dul és ful:
Az üveget földhöz csapja dühében,
Majd mégis csak megfoghatja eképen!*

*Most meg más jut az eszébe:
Talpán fogja a kezébe.
Megfordítja, hogy egerét kirázza,
Am az lábát szét-terpeszti vigyázva.*

*Jaj, mi történt? Mi van vele?
Mint ha vágná száz kard éle...
Nincs üveg és az egér is messzi már...
Ki dühében cselekeszik: pörül jár.*

MAGYAR KÖZ-MONDÁSOK A DOLOGRÓL.

I.

A dolog nem szégyen.
A jó cseléd mindég talál magának dolgot.
Aki nagyon siet, később végzi dolgát.
Amint végzi dolgát, úgy veszi hasznát.
Dolog után édes a nyugalom.
Dolognak végén a butykója (nehezebbje).

Elmult dolognak felejtés a vége.
Előre lásd, kivel legyen dolgod.
Ember a dologra, madár a szállásra
termett.
Ha szombatot (pihenőt) akarsz érni,
láss hozzá a dologhoz.
Ki dolgát Istennel kezdi, jól végzi.
Ki-ki maga dolgához lásson.

mint
csak
alatt
szere

És

N

Éjjel

Meg

udva

(Lásd

is, m

mely

a cs

pült.

szoln

V

hogy

ami

O

mini

kat,

én r

szere

Azt

hogy

fejen

sem

benn

koma

mind

bizto

Biro

remn

ját

A BOLDOGSÁG UTJA.

— Peldázatos mese. —

Irta Farkas Gyuláné.

VOLT egyszer egy szépséges fiatal király-asszony. Fiatal volt és üde, viruló, mint egy rózsza. Meg volt mindene, amit csak kívánhatott. Gazdag volt és hatalmas; alattvalója annyi, mint csillag az égen s szerette őt mind és imádtá.

És ő még sem volt boldog!

Nem tudta, mi hiányzik boldogságához. Éjjel-nappal ezen gondolkodott, törte fejét. Megkérdezte az orvost, a tanácsosait, az udvar-hölgyeit, kártya-vető cigány asszonyt, (Lásd a képet 204. lapon.) sőt még a szellőt is, mely a függönyöket lengette; a napot, mely az egész földet bearanyozza; a holdat, a csillagokat; a galambot, mely vállára röpi. Mind-mind. De egyik sem tudott válaszolni.

Végre nem bírta tovább. Elhatározta, hogy megy, megy addig, míg fölleli azt, ami a boldogságához még hiányzik.

Ossze hívta tehát országa nagyjait, a minisztereket, hercegeket, grófokat, bárókat, főpapokat s így szólt hozzájuk:

— Híveim, ne nehezeltetek azért, amit én nektek most mondok. Tudjátok, hogy szeretlek titeket, szeretem hű népemet. Azt is tudom, hogy ti elkövettök mindent, hogy boldoggá tegyetek, hogy elhárítottok fejemről minden bút-bánatot... s én még sem vagyok boldog. Össze hivtalak tehát benneteket, hogy közöljem veletek szándékomat. Elmegyek! És nem is jövök vissza mind-addig, valámig meg nem találtam a biztos szert a boldogtalanságom ellen. Birodalmam kormányzását első miniszteremre bízom, vele együtt viseljétek gondját országomnak. A viszálykodás gonosz

ördögét pedig ne engedjétek magatok közé furakodni és őrizzétek meg emlékemet addig is, míg boldogan vissza térek. Isten veletek!

— Isten veled, szép király-asszonyunk! hangzott fel a bucsu-szó mindnyájuk ajakáról. Leld meg a boldogságot és jer vissza közénk mielőbb! Isten segítsen utadon!

S mélyen megszemorodva távoztak a királyi palotából.

A királynő pedig könnyű szível utnak indult.

Sötét volt. Az erdőnek vette útját és bizony nem hozott magával lámpást. Csillag sem volt az égen, sötét körülötte minden.

Egyszerre csak elő rebben a bokorból egy Szent-János bogárka és így szól:

— Hova, hova szép leányom, ilyen sötét éjszaka?

— Jó bogárkám! Van otthon mindenem, amit ember kívánhat; de valami mindig hiányzik boldogságomhoz, nem tudom mi. Azt megyek megkeresni. Hanem sötét van nagyon, hogyan keressenem tehát?

A bogárka így szólt:

— Van nálam fény, van nálam tűz, gyere velem, elviszlek.

És amint a királynő jobban oda néz, látja, hogy a kis bogárka egy aranyos hintót huz, melyet a királynő előbb nem vett észre. A bogárka biztatta: üljön bele, ha piczi is a hintó. Kétkedve, félve ült belé. És lám, bő helye volt benne. A bogárka pedig egyszerre csak szét terjeszti szárnyait, szórja, löveli a nagy fényt és világosságot s fölemelkedik a hintóval, messze-messze föl magasra a légbe.

Röptükben érintették a fák csucsát, a templomok tornyát, a felhőket, a napot és a csillagokat. És folytatják útjokat, míg végre egy nagy, magas kapuhoz érnek.

Szinaranyból van verve, drága-kővel kirakva és gyémánt-betűkből ez áll rajta:

A GAZDAGSÁG ORSZÁGA.

A kapu magától kinyílott és ők be-
léptek.

A király-asszony mindig csak fényben,
pompában nevelkedett, világ-életében már
rengeteg sok kincset, gazdagságot látott

maga körül; de ami itt tárult föl szemei
elé, azt még álmaiban sem látta soha.

Rózsa-szín fény-árban uszott ez az egész
tündér-ország. A házak fala márvány volt és
tükkör. Az utcák smaragd koczkákkal vol-
tak kövezve. Egy tapon ezüst hattyuk usz-
káltak, a parton pedig selyem hajú tündérek
lebegtek a virágok körül, ezüst pókhálót
szöve. Szavuk zene volt, járásuk táncz,
lehelletük illat, nézésük napsugár.

... MEGKÉRDEZTE AZ ORVOST, A TANÁCSOSAIT, AZ UDVAR-HÖLGYEIT, A KÁRTYA-
VETŐ CZIGÁNY-ASSZONYT. (Lásd a 203. lapon.)

A király-asszonyt örömmel fogadták. Meg-
mutatták neki gyümölcstől görnyedő fáit;
elvezették egy magas hegyhez, melyre
arany-pálczikával ütöttek rá, mire az ma-
gától szét-nyílt. Volt abban annyi ezüst,
arany és drága-kő, hogy a királynőnek el
kellett fordulnia, mert káprázott a szeme.

— És te hogyan kerültél hozzánk, földi
emberek királynője? kérdezé az ország
fejedelem-asszonya.

— A boldogságot keresem, szép tündér,
mondja a királynő. Ennyi kincs közt ná-
latok csak megtalálhatom?

— Itt volt köztünk, sóhajtott a tündér,
de már nincs, mert támadt egy nagy
hatalmas ellenségünk. *Irigység* a neve.
Amióta az pusztítja országunkat, azóta
kín a mi életünk.

— Ha így van, akkor megyek is tovább.
Nincs maradásom, nincs pihenésem, mig

meg
bogá

Al
vaka
arany
gárka

És
keség

se bo
De
megá

is, ne
szik

—
vigad
És
látna
nevet

hez.
fürtöl
csak

Mé
ból, n

—
velün
És
Ez

dült
lapon.
Egy
asszon

Ner
mások

kát já
ház, c
bor f
lövelt

féle j
A l
vajjon

meg nem találok. Kis bogárkám, édes bogárkám, viszel-é tovább?

Alig mondta ki a király-asszony e szavakat, nagy fény támad és előtte áll az arany-hintó s világít a Szent-János bogárka.

És megint röpülnek bele a nagy szürkeségbe. Messze-messze, nem látnak se fát, se bokrot, se hegyet, se völgyet.

De mi az? Zene-szó hallszik. A bogárka megáll egy percze; hallgat, figyel a királynő is, nem tévednek-é? S mind jobban hallszik a zene, az ének.

— Ide gyerünk, mondja a bogárka, itt vigadnak.

És neki ereszti szárnyait. Már messziről látnak lobogó zászlókat, hallanak kiabálást, nevetést. Oda érnek egy alacsony kerítéshez. De milyen kerítéshez! Akkora szállófürtök lógtak rajta, hogy egyet-egyet tán csak embernyi ember birt volna emelni.

Még ki sem szállt a királynő a kocsiból, már meglátták belülről.

— Isten hozott czimbora! Jer, mulass velünk!

És a mulatozók huzták, vitték befelé.

Ez volt ám az ország! Az ember szédült a sok vigasságtól, (Lásd a képet a 206. lapon.) zene-hangtól, lármától, kiabálástól. Egy pár perczig tartott, míg a király-asszony magához tért.

Nem dolgozott itt senki. Egyik tánczolt, másik karikázott; itt lapdázta, ott fogócskát játszottak. Volt itt mindenféle színház, czirkusz, bál, lóverseny. A folyókban bor folydogált, a szökő-kutakból pezsgő lövelt föl. A fákon lomb helyett mindenféle játék csüngött.

A királynő meglepetten kérdezte, hogy vajjon milyen ünnepet ülnek itt?

— Így élünk mi mindig, pajtás, nem úgy mint ti földiek! Ez a

DINOM-DÁNOM ORSZÁGA.

Maradj közöttünk, szivesen látunk!

— És nem árt meg nektek ez a sok dinom-dánom, örök mulatozás, étel-ital, vigdőzés?

— Hát nem ismered a mi törvényeinket és szokásainkat? Egy nap mulatunk, más nap meg jajgatunk. Ma azok jajgatnak, akik tegnap mulattak.

És ezzel föllebbentett egy fátyolt... volt ott mit látni!

Jajgattak ott sorban mind. Egyiknek a feje fájt, a másiknak a gyomra, a harmadiknak a foga.

— Megyek, megyek el innen! kiáltá a királynő ezek láttára. Gyorsan el innen! Nem boldogok ezek sem! Hol, mikor fogom már megtalálni, azt, amit keresek!

És zokogott keservesen. De mellette állt már hü utitársa s így szólt:

— Jer drága királynőm! Viszlek én ha kell, még száz évig is!

És hess-hess!... úgy elröpültek, mint ha ott sem lettek volna.

Egyet gondolt a Szent-János bogárka, megrántotta a hintót és megváltoztatta az irányát. Hát ha jobb lesz erre?...

Röpültek messze-mesze. Nem találtak sem emberrel, sem állattal, sem füvel, sem fával, de még csak madárkával sem.

Sokáig röpültek, már bele is fáradtak. Csüggedten gondolta a királynő, valj hol fognak lebecsátkozni? De im: dereng a világosság; piroslik, ragyog minden. És minél jobban közelednek, annál nagyobb

tűz-lángok csapnak ég felé. Uj, sohasem látott csillaghoz közeledtek.

Mi, mi van ott? Sистергés, ropogás, tűz, villám, füst, kardok csattogása. Háboru van. Olyan, hogy ezrivel esnek el az emberek, pedig erősebbek, nagyobbak, vitézsek mint mi vagyunk. És ott a legnagyobb csata-zaj közepette: ott im kitüzi a vitéz hadvezér a győzedelmi zászlót a vár falára. Az ellenség megrémül, hátrál, fut... Övé a dicsőség, a halhatatlanság!

Ujong a királynő. Ah, a

DICSŐSÉG.

Itt a boldogság!

De im egyszerre megrendül a vitéz s leroskad egy halott mellé.

— Fiam, fiam, szép fiam!

És sirva öleli át halott fiát.

— Menjünk, menjünk! szól a királynő. Nem boldogít a dicsőség sem. Gyerünk

... EZ VOLT ÁM AZ ORSZÁG! AZ EMBER SZÉDÜLT A VIGASSÁGTÓL.

(Lásd a 205. lapon.)

vissza a földre, talán ott nem jól kerestük a boldogságot.

És türelmetlenül ugrik be az aranyos hintóba.

Leereszkedni már nem volt oly nehéz, csak jól bele köllött kapaszkodnia a hintóba, hogy a gyors utban ki ne essék.

Csak-hamar azt vették észre, hogy közelednek a régi, jól ismert földhöz.

Egy folyó partján szálltak le. Öt lépésnyire tőlük állt egy kis házikó. Szép

fehérre volt meszelve. A kerítésen hálók száradtak a napon, tehát halász ember lakta. A halász nem rég jött haza; ott játszik éppen az ő piczi aranyos kis lányával. Az édes anya még egy utolsót kavarr a savanyu káposztán, piritja a szalonnát s aztán szalad ki a kertbe kedveseihez. Sürög-forog, a fa alá árnyékba tolja az asztalt, megtörli a portól, tányért, kanalat, villát, kést rak rá. Körül néz: hát a kancsó a friss vízzel, meg a kenyér? Majd elfelejtette.

Ebédhez ülnek.

— Ej, anyjuk, még ilyen jó nem volt a káposztád! mondja a halász.

— Oh apjukom, te olyan jó vagy, feleli az asszony. Hiszen mindenik főztömre ezt mondd.

Ezen aztán jót nevetnek mind a hárman: apa, anya és a kis lány.

A királynő pedig hozzájok lép s így szól:

— Adjon Isten jó napot, jó emberek! Elfáradtam, messziről jövök. Ülhetek-e közibétek? (Már ekkor helyet is csináltak neki a padon s az ételből is megkínálták.) Mondjátok csak jó emberek! folytatá. Mint ha boldogak volnátok?

— Boldogok bizony! feleli az asszony: olyan boldogok, hogy még a királlyal sem cserélnék! Ugy-e apjukom?

— Az ám, nem cserélnék én bizony senki fiával!

— És mért vagytok ti olyan boldogok? Nincsen soha hiányotok semmiben?

— Már hogy ne volna? Hol kifogy a pénzecskénk, hol meg cserben hagy a jó szerencsém és nem küld halat a hálómba! De mi azért nem busulunk. Ugy vesszük a napot, ahogy Isten adja: egyszer több, másszor kevesebb. És mi beérjük avval, amink van.

A királynő elmereng.

— Hogy is mondtad jó ember? kérdi. Megelégsztek mindennel, amitek van? Nem kívántok egyebet, nem kívántok többet, nem kívántok egyebet, mint amit Isten küld nektek? *Ez az, ez az, amit én keresek: a*

MEGELÉGEDÉS.

Ez az, ami az embert boldogítja. Megtaláltam, megvan! kiált. Ti kedves, egyszerű, jó emberek: ti mutattátok meg nékem, hogy

mi hiányzott boldogságomhoz. A *megelégedés* az, amit eddig nem ismertem! Ahol az megvan, ott palota a gunyhó; ahol az nincs, ott koldus a király is!

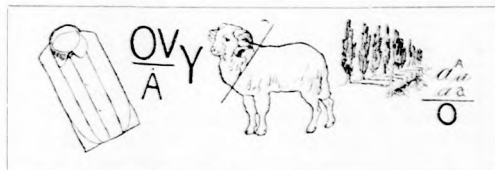
A jó emberek együtt örültek a királynővel.

És vitte haza a bogárka éjnek idején, letette a kertje közepére és mire a királynő meg akarta köszönni a fáradságát, a bogárkának nyoma se volt.

Elröpült vissza az erdőbe.

Ha meglátjátok, köszöntsetek.

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők név-sorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„A mesztiz“.

Elbeszélések Észak- és Dél-Amerikából. Az ifjuság számára írta Pajeken J. Friggés; négy szín-nyomatu képpel, díszes kötésben.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXIII. köt. 11-ik számában közölt koczka-rejtvény megfejtése:

D	A	R	Á	ZS
A	G	Á	R	
R	Á	K		
Á	R			
ZS				

Helyesen fejtették meg: Záborszky Mariska, Frankl Lilly, Véghelyi Lajoska, Arva Erzsike, Fischer Fülöp, Kövesi Pali és Elek, Hetti Mariska, Feilitzsch Cécile, Bayer Anti, Préger Aurel (részben), ifj. Vikár Béla, Ribiánszky László, Herzog Dóra, Vilma és Dezső, Plotényi Zseni, Totis Margitka, Ilonka és Blanka, Vörösmarthy Ida, Weisz Jetti, Verner Janka és Margit, G. Hunyady Ferencz, Hoffmann Elemér, Sipos Géza, Aninger

Klára, Jolán és Sasa, Flór Annicza, Liebsstein Erzsike és Cara, Péterfy Vilma, Biró Margit, Mária és Kálmán, Szotyori-Nagy Etelka és Tibor (részben), Sinkovits Ilma, Garai Lujza és Manczi, ifj. Hankiss János, Szende Laczi, Ybl Mártha, Nagy Lenke, Vicza és Ernő, Marton Ilonka és Pista, Borhy Margit.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Péterfy Vilma Maros-Vásárhelyt*, kinek a jutalom-könyvet, (*Aesopus tanulságos meséi*). Az ifjúság számára feldolgozva, számos képpel, diszes angol vászon-kötésben. A *»Forgó bácsi könyvtára«* cz. sorozat egyik önálló kötete), a kiadó-hivatal megküldi.

*

A *»KIS LAP«* LXIII. köt. 10-ik számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: Árva Erzsike, Fischer Fülöp, Sipos Géza, Bacsinzky Olga, Péterfy Vilma, Poór Erna, Hatschek Adrienne és Hugó.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Hajdu Misi. Gyártanak amolyan *»mártott«* papirost ma is, melynek anyaga a vászon-rongy s ennél fogva drágább és persze jobb is. Az újabb gyártás tud papirost gyártani szalmából, fa-forgácsból s egyéb növényből. De már ez gyarló, törekeny s gyorsan pusztul, holott a régi mártott papiros tartós, ami végett fontos okiratokat csak is az ilyenre szokták volt írni. Am azért kapni mártott papirost ma is, melynek elő-állításában régóta kitűnik a mi hazai gyárunk Diós-Győrött. Lám, ha te is ilyet használtál volna a te különben ügyes rajzocska elkészítésénél, ennek vonásai nem vástak volna meg. — **Hatschek testv.** Kérésedet a kiadó-hivatallal közöltem, mely azt teljesíteni is fogja. Az *»Adrine«* név nem *»Adrienne«*-t jelent? Legfontosabb, hogy az ember a saját nevét írja le hibátlanul. — **Poór Erna.** A magyar szt. korona értékét nyilván fel is becsülték már. Annyi bizonyos, hogy — nyers értékben — nem haladja túl a 20—30,000 forintot, tán még ennyit sem. Mint ezer-éves régiség azonban ennek tizszeresét éri meg. De mi ez ahhoz a felbecsülhetetlen értékhez képest, melyet, főképen a *mi* szemünkben, mint ereklye bír, amelyért annyi drága magyar vér omlott ki, amely szemmel látható, kézzel érinthető drága nemzeti kincs a magyarnak, kifejezője a magyar király apostoli voltának, kinek fölkenet fején ragyog az mint az uralkodó s a nemzet felségének összessége. Hát van az ilyennek ára? Egyáltalában: vannak drágaságok, melyeknek értékét növeli a hozzájuk fűzött kegyelet. Mit ér magában egy ágacska a tüskés sövény-vesszőnek? De ha az bizonyosodik meg róla, hogy ez az ágacska abból a koszorúból való, melyet Krisztus homlokára tűtek: mekkora értéke van ennek! De csaknem mind-

nyáján őrzünk valamely emlék-tárgyat: gyűrűt, könyvet, vagy bár mi apróságot, mely a szerető szüléről, rokonról, barától maradt ránk s magában csekély értékű. És mégis: semennyiért sem válnánk meg tőle. Ennek már a régi jogban is van neve: *practium affectionis*, ami azt jelenti, hogy: valamely tárgynak *kegyeleti becse*, azon becse, melyet a *mi* szemünkben bír, melyet a *mi* szívünknek ér meg. Kicsi festményekben nyilvánvaló nyomait látom a tehetségnek. De mondjad csak: kicsoda az a csunya kis lány, aki ott andalog a lombos fák alatt? Reménylem: nem arckép. — **Préger Aurél.** Ugyan-ezt kérdezhetné a te édes apád, hogy mért nem nyert az osztály-sorsjátékon, föltéve hogy ő is próbál szerencsét annyi ezred-magával, akikhez én is tartozom. — **Flór Annicza.** Nagyon jól esett a szives kérdés-ködé. A legkedvezőbb választ adhatom mindnyájunkra nézve. Az aprók meg különösen virulnak. — **Vörösmarthy Ida.** Köszönöm azt a képes lev. lapot, mely Kossuth Lászlónak, Kossuth Lajos édes atyjának nagy-dabasi sirját ábrázolja. Olvasván a *»Kis Lap«*-ban közlött vissza emlékezéseimet: érteni fogod, hogy kettős érdeklődéssel néztem azt a rajzot. — **Liebsstein Erzsike és Cara.** Ha tisztának nem tudnám kezemet, bizony szinte enmagamat gyanúsítanám a sajátos véletlen miatt. Különben messze jártam én hazulról, midőn rátok mosolygott a szerencse. Mikor láthatnálak egyszer? — *Több levélről a jövő számban.*

Előfizetési felhívás

a

KIS LAP

október—decemberi folyamára.

A folyó évnegyed végéhez közeledvén, kérjük azokat a t. előfizetőinket kiknek előfizetésük e hóval lejár, sziveskedjenek megrendelésüket minél előbb megújítani, hogy a lap pontosan meg legyen küldhető.

A *»Kis Lap«* előfizetési ára:

Negyed évre	2 korona.
Fél évre	4 „
Egész évre	8 „

Az előfizetések, legcélszerűbben postai utalványon, a *»Kis Lap«* kiadó-hivatalához (Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. sz., Athenaeum-épület) intézendők.

A *»KIS LAP«* kiadó-hivatala.

Társ-szerkesztő ROBOZ ANDOR.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.